

SUSITARIMAS
DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ LIETUVOS
VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBOS VADOVUI

Nr. _____
Vilnius

I. ĮSTAIGOS PASKIRTIS IR VEIKLOS KRYPTYS

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos (LVAT) tikslai:

- valstybės archyvuose išsaugoti Nacionalinio dokumentų fondo dokumentus ir visuomenei reikšmingą skaitmeninį turinį bei taikant naujus dokumentinio paveldo kaupimo ir saugojimo būdus užtikrinti jų prieinamumą.
- dalyvauti formuojant valstybės politiką dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo srityje, taip pat ir valstybės informacinių išteklių politiką pagal įstatymuose nustatytas prievoles;
- reglamentuoti dokumentų ir archyvų valstybinio valdymo srities administravimą, priimant savalaikius sprendimus dėl įvairių formų dokumentų valdymo ir saugojimo pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro kompetenciją.

II. VALSTYBĖS LŪKESČIAI IR SIEKIAMI TIKSLAI ĮSTAIGOJE

Lietuvos valstybinė archyvų sistema – jungtis tarp praeities, dabarties ir ateities. Ši sistema siekia būti integruojančia valstybės informacijos, istorinės atminties politikos, kultūros, švietimo, ir mokslo dalimi.

Į Lietuvos valstybinę archyvų sistemą reikėtų žiūrėti kaip į instituciją, kuriai skirta **misija** suteikti prieigą prie patikimos informacijos bei tapti kertine sąlyga demokratiškumui, moksliniams tyrimams, teisiniam legytumumui ir viešojo sektoriaus skaidrumui.

Strateginiu tikslu numatyta rinkti ir kaupti valstybei bei dokumentiniam paveldui reikšmingus dokumentus ir ISR duomenis, išsaugant juos ateities kartoms bei suteikiant prie jų savalaikę prieigą.

Vertė valstybei: atspari ir laisva visuomenė, išsaugota atmintis, atverti ištekliai.

Vertė visuomenei: atvira prieiga prie informacijos šaltinių, viešojo sektoriaus veiklos skaidrumas, aukštos pridėtinės vertės kultūros produktai.

Vertė institucijoms: aukštos kompetencijos, inovatyvus duomenų perėmimas, prieiga mokslo tiriamajai veiklai.

Vidiniai procesai: darbuotojų kompetencijų ugdymas, lyderystės skatinimas, pažangių technologijų diegimas, nacionalinių ir tarptautinių strateginių partnerysčių plėtra.

Pagrindinės Lietuvos valstybės archyvų veiklos vystymo kryptys:

Dokumentų bei duomenų kaupimas ir saugojimas: aktyvus įvairių formų dokumentų ir ISR duomenų kaupimas, sudarant teises ir infrastruktūrinės galimybes perimti į valstybės archyvus naują skaitmeninį turinį (pvz., el. pašto bei socialinių tinklų paskyrų informacija), privačių archyvinių kolekcijų kryptingas kaupimas įvertinant jų reikšmę, įskaitant ir skirtingų sričių atminties poreikius, ateities kartoms.

Teisinio reguliavimo pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro kompetenciją peržiūrėjimas ir reikiamų teisės aktų rengimas arba pakeitimų iniciavimas.

Inovatyvus ir vartotojų lūkesčius atliepiantis archyvų saudomų dokumentų ir ISR duomenų atvėrimas prieigos prie jų suteikimas: IT technologijomis grįstas archyvų saugomų dokumentų naudojimas, orientuotas į įvairius poreikius ir tikslus turintį vartotoją, naujų technologinių sprendimų diegimas.

III. TIKSLAI PAGAL VEIKLOS KRYPTIS*

1. Didinti NDF prieinamumą visuomenei, didinant skaitmeninimo darbų apimtį bei EAIS ir e-kinas, valstybės archyvų valdomose skaitmeninėse kolekcijose ir portaluose pateikiamos informacijos kieki

Prieigos prie archyvuose saugomų dokumentų suteikimas ir kokybiškų paslaugų vartotojams teikimas:

Užtikrinti analoginių (rašytinių) dokumentų skaitmeninimo proceso valstybės archyvuose analizę ir naujų skaitmeninimo rekomendacijų parengimą.

Plėtoti prieinamumą prie LVAT valdomo portalo diaspora.archyvai.lt sukauptos informacijos Lietuvos ir užsienio vartotojams, atitinkamai plėtojant ryšius su Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovais toliau kaupiant informaciją apie užsienio lietuvių saugomus dokumentus.

Valstybės archyvuose saugomų skaitmeninamų dokumentų kiekio padidinimas užtikrinant prieigą prie didesnio kiekio saugomų dokumentų ir aprašomosios informacijos apie juos.

Pagal SVP siekiamas reikšmės:

Vertinimo rodiklis	2024	2025	2026	2027	2028
EAIS portale sukaupėtų suskaitmenintų ir skaitmeninių kultūros paveldo objektų peržiūrų skaičius (tūkst. vienetų)	2940,0	3080,0	3140,0	3300,0	3500,0
E. kinas portale sukaupėtų suskaitmenintų ir skaitmeninių kultūros paveldo objektų peržiūrų skaičius (tūkst. vienetų)	120,0	122,0	124,0	130,0	136,0
Suskaitmenintų archyvo saugomų dokumentų (rašytinių ir fotodokumentų) vaizdais skaičius (per metus) (tūkst. vienetų)	1696,11	1696,11	1696,11	1781,0	1870,0

Strateginiu tikslu išlieka rinkti ir kaupti valstybei bei dokumentiniam paveldui reikšmingus dokumentus ir ISR duomenis, išsaugant juos ateities kartoms bei suteikiant prie jų savalaikę prieigą. Šiame kontekste LVAT ir valstybės archyvų įgyvendinami ir visuomenei pridėtinę vertę kuriantys strategiškai prioritetiniai projektai:

Užtikrinti projekto „Informacinių sistemų ir registrų įrašų ilgalaikio išsaugojimo ir perdavimo į valstybės archyvus sukūrimas užtikrinant tokių įrašų vieningą prieigą vartotojams“ vykdymą pagal sutartinius įsipareigojimus (2024–2025 m.).

Organizuoti skaitmeninimo ir dokumentinio paveldo viešinimo iniciatyvos #Lietuva@ES20, skirtos Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą dvidešimtmečiui paminėti, vykdymą, įtraukiant valstybės archyvus pagal kompetenciją ir saugomų dokumentų turinį (2024 m.).

Užtikrinti dalyvavimą įgyvendinant projektą „E-kultūros platforma (vieningas suskaitmeninto ir skaitmeninio kultūros ir audiovizualinio turinio, elektroninių paslaugų ir sklaidos

portalas“ pagal 2023-10-23 partnerystės sutartį Nr. F8E-50-(4.11 Mr), pasirašytą su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka (projekto kodas 06-003-P-0001) ir užtikrinti skaitmeninio turinio, įskaitant kuruotą turinį, teikimą portalo valdytojui ir taip plačiau atveriant valstybės archyvuose sukauptus skaitmeninius išteklius vartotojams, kartu įtraukiant valstybės archyvus į naujų susijusių paslaugų kūrimą (2024–2026 m.).

Koordinuoti kultūros ir atminties institucijų darbuotojų kompetencijų tobulinimo skirto Lietuvos valstybinės archyvų sistemos darbuotojams projekto įgyvendinimą (Pažangos priemonė Nr. 08-001-04-01-01 (PP) „Aukštos meninės vertės, įvairaus ir įtraukaus kultūros turinio prieinamumo didinimas“; Veikla „Kultūros sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas“) 2024 m. ir vėlesniais metais (2024–2028 m.).

Koordinuoti ir dalyvauti organizuojant renginius pagal Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos kompetenciją Lietuvos Respublikai pirmininkaujant Europos Sąjungos Tarybai 2027 metais (numatomi 3 B lygmens renginiai).

2. Didinti visuomenės istorinę sąmonę, stiprinti visuomenės kultūrinį ir pilietinį tapatumą, aktualizuoti istorines bei kultūrinės atminties temas.

Aktyvus ir inovatyvus valstybės archyvų dalyvavimas Lietuvos istorinės atminties formavime aktualizuojant Laisvės kovų, ginkluoto pasipriešinimo, partizanų istorijos archyvus:

- archyvinės medžiagos integravimas į bendrąją ugdymo programą, šaltiniais grįstos mokymosi medžiagos mokiniams ir mokytojams parengimas.
- aktyvios edukacijos mokyklose (Laisvės kovų, ginkluoto pasipriešinimo, partizanų istorijos temų aktualizavimas);
- pilietiškumo ir patriotiškumo paskaitos Lietuvos kariuomenės šauktiniam (Ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo tematika);
- tarptautinių ryšių su tyrimų centrais, mokslinėmis bei atminties institucijomis, aktualizuojant ir tematizuojant Lietuvos totalitarinių okupacinių režimų patirtis plėtojimas
- konferencijų organizavimas;
- parodų bei įtraukių istorijų rengimas ir pateikimas vartotojui aktualinant archyvuose saugomus unikalius dokumentus ir svarbius įvykius bendradarbiaujant su Lietuvos bei užsienio šalių atminties institucijomis;
- dalyvavimas XX amžiaus Lietuvos Laisvės kovų tyrimų ir jų sklaidos, šių kovų įamžinimo programos veiklose (patvirtinta LR Seimo 2023 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. XIV-2195);
- kultūros paso įveiklinimas.

3. Teisinio dokumentų ir archyvų veiklos reguliavimo tobulinimas

- Užtikrinti Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės, patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100, pakeitimo parengimą (2024 m.)
- Užtikrinti Valstybės archyvų darbuotojų darbo apimčių apskaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2018 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. VE-43, pakeitimo parengimą (2024 m.). Pateikti siūlymus Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai dėl Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo pakeitimo, atliepant didėjančią skaitmeninių dokumentų ir ISR duomenų kiekį įstaigose, įvartinant dokumentų valdymo priežiūros apimtis ir galimą administracinės naštos mažinimą (įstatyminio reguliavimo pakeitimams atlikti bus reikalinga savininko teisės ir pareigas vykdančios institucijos politinė ir dalykinė parama, kaip ir konsultacijos su Archyvų taryba ar kitomis suinteresuotomis patariamosiomis institucijomis) (2026 m.)

4. Pateikti Lietuvos vyriausiojo archyvaro, kaip asignavimų valdytojo, sprendimus ir siūlymus kaip efektyviau užtikrinti valstybės archyvams DAĮ numatytų funkcijų vykdymą ir NDF saugojimą valstybės archyvuose, įskaitant siūlymus dėl funkcijų perskirstymo, centralizavimo, filialų tinklo

optimizavimo.

Pagrindinis rezultatas:

- Iki 2026 m. gruodžio 31 d. pertvarkyti LVAT ir archyvų kibernetinio saugumo sritį ir IS valdymą, kad atitiktų Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo, Kibernetinio saugumo įstatymo reikalavimus.
- Iki 2027 m. gruodžio 31 d. teikti siūlymus Kultūros ministerijai, įskaitant įstatyminio reguliavimo, dėl valstybės archyvų funkcijų centralizavimo ir (ar) pertvarkymo.
- Priimti sprendimus (perskirstyti lėšas) dokumentų skaitmeninimo, dokumentų valdymo priežiūros ir saugojimo srityse, ypač regioninių archyvų.

IV. VEIKLOS TVARUMO TIKSLAI*

1. Aplinkosaugos tikslai.		
Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
Sumažinti elektros energijos sunaudojimą ne daugiau nei 10 procentų.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
Peržiūrėti valstybės archyvų saugyklų infrastruktūrą ir esant galimybėms įgyvendinti jų optimizavimą	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
Prisidėti prie socialinių iniciatyvų, skatinančių puoselėti ir saugoti gamtą, skatinti antrinių žaliavų rūšiavimą.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
2. Socialinės atsakomybės tikslai.		
Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
– Sukurti įstaigos mikroklimatą, kuris užtikrintų fiziškai ir psichologiškai saugią darbo aplinką. – darbo vietų sąlygų įrengimas vadovaujantis ergonomikos principais. – Sukurtos lygios galimybės visiems darbuotojams. – Paslaugų ir darbo vietų orientavimas į asmenų su negalia poreikius.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
3. Valdysenos tikslai.		
Rodiklis (-iai)	Rodiklio reikšmė	Terminas
Nuolat peržiūrėti ir atnaujinti atsparumo korupcijai priemones ir procesus, kurie užtikrintų įstaigos veiklos skaidrumą.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
Didinti LVAT ir valstybės archyvų veiklos efektyvumą, peržiūrint archyvų darbuotojų darbo apimčių skaičiavimą ir optimizuojant veiklų vykdymą, taip pat praplečiant darbuotojų veiklos sritis ir kompetencijas/įgaliojimus.	Įgyvendinta	2024 m. IV ketv.
Skirti maksimalų dėmesį archyvo informacinių išteklių kibernetiniam saugumui, diegiant naujausias technologijas, užtikrinančias įstaigos tinklų ir įrenginių saugumą.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.
Gerinti klientų aptarnavimo kokybę, kelti darbuotojų kvalifikaciją ir tobulinti profesinius gebėjimus.	Įgyvendinta	2028 m. IV ketv.

V. RIZIKŲ VALDYMAS

Išoriniai ar vidiniai veiksniai, kurie gali turėti įtakos suformuotų tikslų įgyvendinimui:

1. Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos teisės aktų pasikeitimai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar kitų valstybės institucijų priimti sprendimai, teikti pavedimai, dėl kitų užduočių atlikimo prioriteto tvarka, nutrauktas užduočių vykdymas dėl prioritetinių tikslų pasikeitimo.
3. Trečiųjų šalių archyvui nepateikta veikloms vykdyti būtina informacija ar priemonės.
4. Negauti arba gauti per maži asignavimai, turintys įtakos nustatytų tikslų įgyvendinimui.
5. Kitų institucijų veiklos ar sprendimų priėmimo vėlavimas.
6. Vyriausybės sprendimu uždraustos veiklos, pristabdytas ar apribotas funkcijų vykdymas.
7. Skaitmeninimo ar kitos įrangos gedimai, įtakojantys veiklos rezultatams.
8. Personalo nedarbingumas ir kaita.
9. Dalis dokumentų, saugomų užsienio valstybių archyvuose, susijusių su Lietuva, gali būti įslaptinti.

Veiksmai, padėsiantys valdyti galimas veiklos rizikas:

1. Dažnesnė nei įprastai pasiektų metinių rezultatų stebėseną.
2. Papildomo finansavimo pritraukimas.
3. Skaitmeninimo įrangos kokybės gerinimas.
4. Operatyvus darbo organizavimo ir veiklų (procesų) perskirstymas.
5. Savanorištos bei studentų praktikų skatinimas.

(parašas)

(parašas)

(pareigų pavadinimas)

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos
vadovė

(pareigų pavadinimas)

(vardas ir pavardė)

Inga Zakšauskienė

(vardas ir pavardė)

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 188683671, J.Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ARCHYVARO TARNYBOS VADOVUI
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-11-19 Nr. SR-4
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Inga Zakšauskienė, Lietuvos vyriausioji archyvarė
Sertifikatas išduotas	INGA ZAKŠAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-11-19 14:58:53 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-11-19 14:59:08 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2022-12-23 11:17:12 – 2027-12-22 23:59:59
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vaida Aleknavičienė, Ministrė, Ministro kabinetas
Sertifikatas išduotas	VAIDA ALEKNAVIČIENĖ, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-11-19 16:57:48 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-X-L
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-11-19 16:57:59 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-11-11 15:06:06 – 2029-11-10 15:06:06
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA-2, VI Registru Centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2025-05-16 11:31:08 iki 2028-05-15 11:31:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.85.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-11-25 10:11:24)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-11-25 10:11:24 DBSIS